

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. gegužės 26 d.
(OR. en)

8208/20

CULT 26
SUSTDEV 54
PROCIV 30

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 7680/20

Dalykas: Tarybos išvados dėl rizikos valdymo kultūros paveldo srityje

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl rizikos valdymo kultūros paveldo srityje, kurias Taryba, taikydama rašytinę procedūrą pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 12 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą ir Tarybos sprendimo 2020/556 1 straipsnį, priėmė 2020 m. gegužės 25 d.

Tarybos išvados bus perduotos paskelbti *ES oficialiajame leidinyje*, kaip 2020 m. gegužės 14 d. nusprendė Nuolatinių atstovų komitetas.

Tarybos išvados dėl rizikos valdymo kultūros paveldo srityje

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

ATSIŽVELGDAMA Į:

1. politinį kontekstą, kaip išdėstyta priede;

PRIMINDAMA, KAD:

2. kultūros paveldas visa savo formų įvairove (tiek materialusis, įskaitant objektus ir kraštovaizdžius, artefaktus ir paminklus, tiek nematerialusis, apimantis žinias, įgūdžius ir praktiką, žodines tradicijas ir scenos menus) yra svarbus individų ir visuomenės tapatybės, inovacijų ir kūrybiškumo šaltinis ir, be to, kad jo tikroji vertė Europos visuomenės vystymuisi ir gerovei yra neišmatuojama, jis svariai prisideda prie ekonomikos augimo, socialinės įtraukties ir darnaus vystymosi;
3. į kultūros paveldo svarbą, kuri akcentuota naujojoje 2019–2024 m. ES strateginėje darbotvarkėje ir įvardyta kaip prioritetas 2019–2022 m. darbo plane kultūros srityje ir Naujojoje Europos kultūros darbotvarkėje, reikėtų atsižvelgti tiek siekiant darnaus vystymosi tikslų, tiek rengiant vystymosi darbotvarkes nacionaliniu lygmeniu;
4. kultūros paveldui rizika gali kilti dėl įvairių priežasčių – dėl netyčinių ar tyčinių žmogaus veiksmų, gamtinių pavojų, vienkartinių atvejų ar pasikartojančių įvykių arba dėl lėto nykimo, gyventojų skaičiaus mažėjimo arba staigiai ištikusios nelaimės;

5. įgyvendinant pozityvius veiksmus nustatant ir valdant riziką kultūros paveldo srityje turėtų būti remiamasi 2018 m. Europos kultūros paveldo metų pasiekimais;
6. kultūros paveldo apsauga nuo įvairių grėsmių yra tikslinių veiksmų pagal Europos kultūros paveldo veiksmų programos trečiąją ramstį „Kultūros paveldas atspariai Europai“ tikslas;

PRIPAŽINDAMA:

7. tarptautiniu lygmeniu pripažintus normatyvinius aktus, standartus ir principus, kuriais reglamentuojamas konservavimas ir restauravimas, ir tarptautinių organizacijų (pavyzdžiui, UNESCO ir Europos Tarybos), taip pat vyriausybinių, tarpvyriausybinių (pavyzdžiui, ICCROM), nevyriausybinių ir profesinių organizacijų (pavyzdžiui, ICOMOS ir ICOM) indėlį siekiant išsaugoti kultūros paveldą;
8. tai, kad skubiai reikia skatinti bendradarbiavimą visais atitinkamais lygmenimis ir su atitinkamais partneriais siekiant atpažinti rizikos veiksnius, taigi ir tai, kad svarbu sukurti ir įgyvendinti rizikos valdymo planus kultūros paveldo srityje;
9. tai, kad siekiant veiksmingai užkirsti kelią atsirasti žalai ir ją sumažinti vadovaujantis į žmones orientuotu požiūriu, kad būtų apsaugotas kultūros paveldas, itin svarbu nustatyti ilgalaikes priemones įgyvendinant rizikos valdymo planus kartu su planuojamomis politikos priemonėmis, apsaugos priemonėmis ir įgyvendinant geriausią praktiką;

PRIPAŽINDAMA, KAD:

10. klimato kaita yra pasaulinis reiškinys ir milžiniškas iššūkis, darantis labai didelę įtaką kultūros ir gamtos paveldui, ir kad reikia kuo didesniu mastu imtis priemonių siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui, jį sušvelninti, prie jo prisitaikyti ir, kai įmanoma, jį panaikinti;
11. netikrumas tarptautiniu lygmeniu didėja, be kita ko, didėja ekstremaliųjų situacijų ir nelaimių skaičius, taigi kultūros paveldo apsauga ir darnus valdymas yra svarbus visuomenės atsparumo šaltinis ir privalumas įgyvendinant klimato politikos veiksmus, ir šiuo atžvilgiu ES ir jos valstybės narės gali atlikti svarbų vaidmenį kaip pasauliniai subjektai kultūros paveldo rizikos valdymo srityje;
12. tokios krizės kaip COVID-19 pandemija daro didžiulį ekonominį ir socialinį poveikį kultūros ir kūrybos sektoriams. Dėl didelio pajamų sumažėjimo, keitimosi žiniomis sutrikdymo, priežiūros ir restauravimo darbų sustabdymo, prieigos bei dalyvavimo apribojimų, taip pat dėl kitų priežasčių reikia daugiau dėmesio skirti tvarumui ir atsparumui kaip vienam iš svarbiausių kultūros paveldo valdymo elementų;
13. vykdant teritorijų planavimą, pastatų statybą ir teritorijų vystymą tiek miestuose, tiek kaimo vietovėse, dalyvaujantys subjektai turi būti visapusiškai pasiryžę užtikrinti, kad kultūros paveldas būtų laikomas vertybe ir jam nekiltų grėsmė ir jis nebūtų apleistas;
14. siekiant užtikrinti, kad bendruomenės būtų informuotos apie riziką ir aktyviau dalyvautų įgyvendinant apsaugos ir išsaugojimo priemones, rizikos valdymą būtina įtraukti į švietimą – tiek vykdant profesinį mokymą, tiek mokymosi visą gyvenimą kontekste;
15. svarbų vaidmenį siekiant suprasti grėsmių, pavyzdžiui, klimato kaitos, pobūdį ir poveikį ir plėtojant novatoriškus bei veiksmingus rizikos valdymo kultūros paveldo srityje metodus atlieka moksliniai tyrimai;

**PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ ATSIŽVELGIANT Į JŲ ATITINKAMAS
KOMPETENCIJOS SRITIS IR DERAMAI LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO:**

16. nustatyti ES lygmeniu turimas novatoriškas rizikos nustatymo, prevencijos, pasirengimo jai ir jos poveikio mažinimo priemonės bei metodus ir aktyviai juos naudoti, siekiant prisidėti prie tvaraus išsaugojimo, stebėsenos ir paprastesnio rizikos valdymo proceso;
17. dalytis informacija apie nacionaliniu ar kitais lygmenimis veikiančius paveldo ekspertų tinklus, skatinti nustatyti Europos kultūros paveldą, jį apsaugoti, konservuoti ir (arba) restauruoti;
18. kai tikslinga, kurti bendrus rizikos valdymo mechanizmus, skatinti bendradarbiavimą visais lygmenimis ir sprendimų priėmimo bei paveldo valdymo lygmenyse stiprinti vadovavimąsi bendradarbiavimu grindžiamu požiūriu, remiantis dalyvaujamojo valdymo ir bendros atsakomybės principais;
19. pripažinti ir integruoti kultūros paveldą į nelaimių rizikos politikos ir valdymo planus vietos, regionų, nacionaliniu ir ES lygmenimis, ir, kai tikslinga, užmegzti tarpsektorinį bendradarbiavimą siekiant užtikrinti tinkamą rizikos valdymą kultūros paveldo srityje, atsižvelgiant į atitinkamas nuostatas, kaip nustatyta Sprendime Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo;
20. itin daug dėmesio skirti kultūros paveldo apsaugai mažiau apgyvendintose vietovėse, kad atitinkamomis rizikos mažinimo priemonėmis būtų galima naudotis ir vietos, ir regionų lygmenimis;
21. didinti registravimo ir dokumentavimo, kiek tai susiję su neskaitmeninio, suskaitmeninto ir skaitmeninės kilmės turinio išsaugojimu, vaidmenį ir to turinio atžvilgiu laikytis sąveikumo, suderinamumo, prieigos ir tvarumo principų;

22. skatinti veiklą, kuria remiama reguliari nekilnojamojo ir kilnojamojo kultūros paveldo priežiūra, taip pat kraštovaizdžio tvarkymas ir tinkamų bei kokybiškų metodų, technikos ir medžiagų naudojimas konservavimo procese siekiant užtikrinti tvarumą;
23. skatinti tradicinių įgūdžių ir amatų išsaugojimą ir perdavimą ir, kai tikslinga, rengti specifinę mokymo veiklą siekiant spręsti rizikos valdymo klausimus visuose paveldo ekspertų ir kitų atitinkamų profesijų atstovų profesinio tobulėjimo etapuose;
24. didinti informuotumą apie atsirandančias skaitmenines technologijas (visų pirma pažangą 3D technologijų srityje), kurios suteikia pagrindą novatoriškiems moksliniams tyrimams, kultūros paveldo dokumentavimui ir aiškinimui, taip pat tinkamų apsaugos priemonių taikymui, ir jomis naudotis;
25. atitinkamai naudotis turimais duomenimis, gaunamais iš palydovų programų, pavyzdžiui, „Copernicus“, ir kitų šaltinių, siekiant stebėti kultūros paveldą; šiuo atžvilgiu gali būti naudojamosi pasitelkiant Žemės stebėjimo technologijas gautais produktais, pavyzdžiui, rizikos vertinimo žemėlapiais ir klimato kaitos rodikliais;
26. didinti valdžios institucijų, kultūros įstaigų, pavyzdžiui, muziejų, archyvų, bibliotekų, galerijų, saugyklų ir kultūros vertybių savininkų, taip pat piliečių ir pilietinės visuomenės svarbų vaidmenį rizikos valdymo srityje, ir akcentuoti jų glaudaus tarpusavio bendradarbiavimo poreikį;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS:

27. didinti informuotumą apie esamus finansinius ir logistinius išteklius paveldo, kuriam kyla pavojus, apsaugos srityje ir tuos išteklius mobilizuoti;

28. sudaryti daugiau galimybių didinti informuotumą, taip pat daugiau judumo ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų keitimosi patirtimi galimybių, kad būtų geriau keičiamasi gerąja praktika, ypač veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų situacijų kontekste, ir naujausiais pasiekimais rizikos valdymo srityje, ir remti gebėjimų stiprinimą bei žinių perdavimą;
29. skatinti Europos jaunimą dalyvauti įvairioje su kultūros paveldu susijusioje veikloje, be kita ko, tokioje, kuria didinama paveldo apsaugos svarba;
30. atitinkamai prisidėti nagrinėjant su rizikos valdymu susijusias temas Komisijos kultūros paveldo ekspertų grupėje, itin daug dėmesio skiriant identifikavimo, prevencijos ir žalos sumažinimo būdams, taip pat analizei ir prioritetų nustatymui vykdant su rizika susijusią tolesnę veiklą;
31. teigiamai informuoti visuomenę apie kultūros paveldo vertę skatinant atsakingą elgesį ir dalyvavimą apsaugos veikloje;

PRAŠO KOMISIJOS:

32. apsvarstyti galimybę parengti ES vadovą dėl rizikos valdymo kultūros paveldo srityje, kuris galėtų būti grindžiamas: a) rezultatais, pasiektais vykdant projektus pagal Europos kultūros paveldo veiksmų programos 9 skyrių „*Kultūros paveldo apsauga nuo gaivalinių nelaimių ir klimato kaitos*“, b) nacionalinių nelaimių rizikos valdymo veiksmų santraukų, kurios turi būti pateiktos Komisijai ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. laikantis Duomenų apie nelaimių rizikos valdymą teikimo gairių, kaip nurodyta Sprendimo Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo 6 straipsnio 1 dalies d punkte, analize ir c) atitinkamais nacionaliniais prisitaikymo prie klimato kaitos planų ar strategijų elementais. Taip pat šiame kontekste galėtų būti pasinaudota pastangomis, įdėtomis kuriant kompetencijų centrų visoje ES tinklą, kad būtų apsaugotos žinios apie kultūros paveldą, kuriam kyla pavojus, vykdant didelio masto skaitmeninimą, apie kurį paskelbta Naujojoje Europos kultūros darbotvarkėje;

33. toliau vesti dabartinį dialogą ir bendradarbiauti su tinklais, kurie turi sukaupę vertingos patirties valdant riziką kultūros paveldo srityje;
 34. siekti sinergijos su atitinkamomis tarptautinėmis (vyriausybėmis, tarpvyriausybėmis ir nevyriausybėmis) organizacijomis, kad kultūros paveldas būtų tvariai apsaugotas ir išsaugotas dabartinėms ir būsimoms kartoms.
-

Susiję politikos dokumentai

Europos Vadovų Taryba

- 2017 m. gruodžio 14 d. Europos Vadovų Tarybos išvados (dok. EUCO 19/1/17 REV 1)
- *Nauja 2019–2024 m. strateginė darbotvarkė* (2019 m. birželio 20 d. priėmė Europos Vadovų Taryba)

Ministrų deklaracijos

- *Davoso deklaracija „Siekis sukurti kokybišką statymo veiklos kultūrą („Baukultur“) Europoje“*, 2018 m. sausio 20–22 d.
- *Deklaracija dėl bendradarbiavimo skatinant kultūros paveldo skaitmeninimą*, 2019 m. skaitmeninė diena, 2019 m. balandžio 8 d., Briuselis
- *Kultūros ministrų ir jų atstovų Bukarešto deklaracija dėl kultūros vaidmens kuriant Europos ateitį*, 2019 m. balandžio 16 d.
- *Deklaracija, priimta Europos Sąjungos valstybių narių ministrų, atsakingų už kultūrą ir Europos reikalus, neformaliame posėdyje*, 2019 m. gegužės 3 d., Paryžius

Taryba

Išvados

- *Tarybos išvados dėl architektūros: kultūros įnašas į tvarų vystymąsi* (OL C 319, 2008 12 13, p. 13)

- *2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvados dėl kultūros kaip kūrybiškumo ir novatoriškumo skatinimo priemonės* (dok. 8749/1/09 REV 1)
- *Tarybos išvados dėl kultūros reikšmės regionų ir vietos vystymuisi* (OL C 135, 2010 5 26, p. 15)
- *Tarybos išvados dėl kultūros paveldo kaip vieno iš strateginių tvarios Europos išteklių* (OL C 183, 2014 6 14, p. 36)
- *Tarybos išvados dėl kultūros paveldo dalyvaujamojo valdymo* (OL C 463, 2014 12 23, p. 1)
- *Tarybos išvados dėl kultūros prieinamumo naudojantis skaitmeninėmis priemonėmis skatinimo, daugiausia dėmesio skiriant auditorijos formavimui* (OL C 425, 2017 12 12, p. 4)
- *Tarybos išvados dėl poreikio kultūros paveldui suteikti svarbią vietą visų sričių ES politikoje* (OL C 196, 2018 6 8, p. 20)
- *Tarybos išvados dėl 2019–2022 m. darbo plano kultūros srityje* (OL C 460, 2018 12 21, p. 12)
- *Tarybos išvados dėl jaunųjų kūrybiškų kartų* (OL C 189, 2019 6 5, p. 34)
- *Tarybos išvados dėl ES strateginio požiūrio į tarptautinius kultūros ryšius ir veiksmų programos* (OL C 192, 2019 6 7, p. 6)

Rezoliucijos

- *1986 m. lapkričio 13 d. Taryboje posėdžiavusių už kultūros reikalus atsakingų ministrų rezoliucija dėl Europos architektūros paveldo apsaugos* (OL C 320, 1986 12 13, p. 1)
- *Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl darnaus vystymosi kultūros aspekto* (OL C 410, 2019 12 6, p. 1)

Komisija

Komunikatai

- *Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą* (COM(2014) 477 final)
- *Europos tapatybės stiprinimas per švietimą ir kultūrą Europos Komisijos įnašas Geteborgo vadovų susitikime, 2017 m. lapkričio 17 d.* (COM(2017) 673 final)
- *Naujoji Europos kultūros darbotvarkė* (COM(2018) 267 final)
- *Europos žaliasis kursas* (COM(2019) 640 final)

Europos Komisijos / Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendri komunikatai

- *ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas* (JOIN(2016) 29 final)

Pranešimai

- *Duomenų apie nelaimių rizikos valdymą teikimo gairės* (Sprendimo Nr. 1313/2013/ES 3 straipsnio 1 dalies d punktas) (OL C 428, 2019 12 20, p. 8)

Tarnybų darbiniai dokumentai

- *Europos kultūros paveldo veiksmų programa* (SWD(2018) 491 final)

Ataskaitos

- *Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos kultūros paveldo metų (2018 m.) veiklos įgyvendinimo, rezultatų ir bendro vertinimo* (COM(2019) 548 final)

Tyrimai

- *Kultūros paveldo apsauga nuo gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių. Rizikos valdymo ES lyginamoji analizė. Tyrimas* (2018 m. balandžio mėn.)

Jungtinės Tautos

- 2005–2015 m. Hiogo veiksmų programa. Tautų ir bendruomenių atsparumo nelaimėms stiprinimas
- 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programa

UNESCO

- *Kultūros vertybių apsaugos ginkluoto konflikto metu konvencija* (1954 m. Hagos konvencija)
- *Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencija* (1972 m.)
- *Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencija* (2001 m.)
- *Skaitmeninio paveldo apsaugos chartija* (2003 m.)
- *Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvencija* (2003 m.)
- *Rizikos mažinimo į Pasaulio paveldo sąrašą įtrauktose vietovėse strategija* (peržiūrėta redakcija, 2007 m.)
- *Pasaulio paveldui kylančios nelaimių rizikos valdymas* (vadovas, 2010 m. birželio mėn.)
- *Budapešto deklaracija dėl pasaulio paveldo* (2002 m. birželio mėn. priėmė Pasaulio paveldo komitetas)

Europos Taryba

- Kultūros paveldo vertės visuomenei pagrindų konvencija (Faro konvencija, 2005 m.)
- Rekomendacija CM/Rec (2017)1 valstybėms narėms dėl XXI-ojo amžiaus Europos kultūros paveldo strategijos (2017 m.)
- Konvencija dėl teisės pažeidimų, susijusių su kultūrinėmis vertybėmis (2017 m.)
- Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimas dėl didelių pavojų (EUR-OPA)

Kiti tyrimai

- Pirmoji pagalba kultūros paveldui krizės metu (ICCROM ir Princo Klauso kultūros ir vystymosi fondas, 2018 m.)
 - ES finansuojamų veiksmų, kuriais gali būti padarytas poveikis kultūros paveldui, Europos kokybės principai (ICOMOS, 2019 m.)
 - 2020 m. pranešimas dėl visuotinių grėsmių (Pasaulio ekonomikos forumas)
-